

RIKSANTIKVAREN
Postboks 1483 Vika
0116 OSLO

Vår ref:
24/06832-2

Deres ref:
24/01186-01

Dato:
14.06.2024

Høringsvar på Riksantikvarens håndverksstrategi

Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse (HK-dir) ønsker å takke for muligheten til å gi innspill på utkastet av Riksantikvarens håndverksstrategi. Vi vil fremheve at i utformingen av utkast på strategien er det gjort et grundig arbeid, og at det har vært gjennomført nyttige medvirkningsprosesser og innspillsrunder som direktoratet har deltatt i.

HK-dir arbeider med å styrke fremtidens utdanning og kompetanse og sikre arbeidslivet tilgang på kompetent arbeidskraft. Vi jobber for å løfte og mobilisere kompetansen i befolkningen og gjøre utdanning, læring og karriereveiledning av høy kvalitet tilgjengelig for alle hele livet. Direktoratet har en mangfoldig rolle for kunnskapssektoren, og bidrar til å fremme en helhetlig og sammenhengende utdannings- og kompetansepolitikk på tvers av fagskoler, høyskoler og universiteter.

Direktoratet anser strategiens tre definerte satsingsområder som fornuftig og velbegrunnet, og mener at disse vil bidra til å oppnå overordnet mål om å sikre at eiere og forvaltere av fredete og vernede bygninger, anlegg og fartøy har tilstrekkelig og stabil tilgang på håndverkere med relevant kompetanse.

Strategisk satsing 1: Håndverkerkompetansen og -kapasiteten skal styrkes

Direktoratet mener det er avgjørende å prioritere gode rammebetingelser for å styrke håndverkerkompetansen og -kapasiteten. Flere mål som fremmer et variert utdanningstilbud, med både formell utdanning på flere nivå og uformell kunnskapsoverføring, vil være viktig for å oppnå dette satsingsområdet.

Strategien fremhever at rekruttering til utdanning og spesialisering i tradisjonshåndverk er en klar nødvendighet. Det finnes mange årsaker til lav

rekruttering, og disse må vurderes i sammenheng med målene om økt synlighet, attraktivitet og motivasjon hos mulige søkere til utdannings- og opplæringstilbud. Samtidig er det viktig å vurdere hvilke aktører som besitter relevante virkemidler for måloppnåelse. Disse virkemidlene, som kan bidra til økt rekruttering, kan være hos aktører utenfor de som er ansvarlige for opprettelse og dimensjonering av utdanningstilbudene.

Strategien klargjør avgrensninger rundt Riksantikvarens ansvarsområde, og påpeker at Riksantikvaren ikke har et formelt ansvar for etablering eller gjennomføring av utdanningstilbud. Direktoratet vil likevel gjøre oppmerksom på at Riksantikvaren kan velge å ta en mer aktiv rolle i utarbeidelsen av handlingsplaner og tiltak knyttet til opprettelse og dimensjonering av utdanningstilbud. Innen høyere yrkesfaglig utdanning er det departement som oppretter egne fagskoler for dekke behov som ikke ivaretas av andre, slik som brann- og redningsskolen under Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap. Det er også mulig å finansiere enkelte utdanninger direkte ved en eksisterende fagskole.

Kulturmiljøforvaltningen har store muligheter til å samarbeide med andre sektorer for å løse felles utfordringer, noe som også er en tydelig ambisjon fra Riksantikvaren i målsetting 1 for satsingsområdet. Fylkeskommunen regnes som en nøkkelaktør i dette arbeidet, spesielt med tanke på deres rolle som skoleeier og beslutningsmyndighet for dimensjonering av utdanningstilbud innen videregående opplæring og høyere yrkesfaglig utdanning. Direktoratet mener det er viktig å synliggjøre de allerede etablerte ressursene i fylkeskommunene. Gjennom samarbeid kan man diskutere hva som trengs for å møte de identifiserte utfordringene fylkeskommunen identifiserer, og hvilke tiltak som vil være nødvendig for å styrke håndverkerkompetansen og -kapasiteten.

Strategien setter klare mål om systematisk samarbeid med utdanningssektoren. Direktoratet mener at behovs- og ressursanalyser må være sentrale i utviklingen av nye utdanninger for å kartlegge og identifisere på hvilket utdanningsnivå det er behov for kompetanse. Gjennom samarbeid med hele utdanningssektoren kan Riksantikvaren bidra til å samle fagmiljøer på tvers av utdanningsnivåer, og dermed sikre bedre sammenhenger og overganger i utdanningssystemet.

Strategisk satsing 3: Erfaringsbasert kunnskapsutvikling og forskning skal styrkes

Strategien løfter frem et viktig premiss for god og bærekraftig ivaretagelse av kulturmiljø gjennom å satse på erfaringsbasert kunnskapsutvikling og forskning. Satsingsområdet legger vekt på samarbeid og nettverksbygging for å styrke erfaringsbasert kunnskapsutvikling og forskning. Strategien nevner dog ikke eksplisitt om det er en ambisjon å søke kunnskap og forskning utover Norges grenser, eller om internasjonalt eller nordisk samarbeid er ønskelig for å nå målene.

Direktoratet ber riksantikvaren vurdere om strategien også bør rette fokus på erfaringsbasert kunnskapsutvikling og forskning fra et internasjonalt og eller nordisk perspektiv. Klimaendringer og samisk kultur er eksempler som trekkes frem i strategiens satsingsområde, hvor direktoratet mener det kan være nyttig å hente kunnskap fra nordiske eller internasjonale nettverk og forskningsmiljøer.

Oppfølging og mulige virkemidler

I den videre oppfølging av håndverksstrategien er planen for medvirkning og forankring i utforming av handlingsplan fornuftig lagt frem. Ved konkretisering av tiltak vil forankring hos de aktuelle aktørene være vesentlig. Flere av de definerte satsingene og målene er til delvis overlappende. I utformingen av handlingsplanen må de konkrete tiltak vurderes med tanke på hvordan de kan påvirke flere av strategiens mål og satsinger. For dette bør en evalueringsplan med et indikatorsett inkluderes for å kunne vurdere måloppnåelse i rapporteringen av handlingsplanen.

Oppsummering

Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse mener Riksantikvarens håndverksstrategi kan danne et solid grunnlag for å styrke kompetanse og kapasitet innen tradisjonshåndverk. Satsingsområder lagt frem i strategien understreker nødvendigheten av sektorovergripende samarbeid. En videre handlingsplan med godt forankrede tiltak som sees i sammenheng med strategiens mål blir viktig for det videre arbeidet. Direktoratet ønsker videre å delta i dette samarbeidet.

Med vennlig hilsen
Else Kathrine Nesmoen
avdelingsleder

Andreas Ask
rådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer.

Mottaker:
RIKSANTIKVAREN